

Уни цагъан седклари үүлдäch

Эн джилдин февраль сард дуудси түрүн дууаврар ирси оли дунд, мана таньгъчин нертэ эмч күүкд кун Тимошкава Бамба ирсми. Хальмг тег урды харьгъу, хаана йосна боли хальмг ной-дудин даджрлт ик, күүкд кун күүнэ тоод уга цагт, Бамба, тингхд бички күүкн, түрүн эклдж сургъуль сурсми. Түрүн харада ааих хаврин заньг болдг. Тер мет, Бамба эклсиэ хбни хальмг күүкд олар гү-джрдж сурцхасми.

Элстни эмиллгънэ герин рентгенкабинет. Стол гати, эмнүлхяр ирси улсин гемин туудж бичдж суух, джирад эргн наста хальмг эмч күүкд кун сууна. Оньгъад хблэси кун—эн эмчин мергт чиряд бээх, оли джилд олд нилчтэ кбдлмш гүджрэд кудгъад йовсна темдг лавта үздж мед-хмн.

—Эн холас ирси инвалид кун, инвалидин комиссд орхар баянэ, энүг удаң бярэд бээдж болшго, рентгена зургинь шу-лугъар барлад бгчкти, —гилж эвранны нбкд рентгентехник келдж, ордж ирси инвалидур Бамба зааджана. Эвранны нбкдмүдтэн, ирси эмнүлх улст келси үгинь чиньнэд бээхлэ, Бамба мел олна сә хääгъад, күч-кблсч улсин цаг арвлэд, эн тускар гүджрэд бээдгнй ил...

Бамба 1898 джилд Оргъахи аамгә угатә күүнә брк-бүлд гарсми. Кезәнйкәр, хуучи хальмг йосар болхла, Бамба бсәд-босхларн, хәрд мордад, аагъ-шаньгъла оралдад, герин эзи залугъиннь мухла—герги болад хоцрх збвтә бәәсми. Зуг цаг негәр йовдго, Арәсәд түрүн революц болв. 1906 джил ирв. Тер революци чинрнь чиги мана теет халь-дсми.

Олд тусан үзүлдж, хар-ньгъуг сарулд тохрулхар но-лдж йовси орс интелли-гентир дотр Хальмг таньгъчин Манцин-Кецин земствин ах эмч доктор Залькинд Семен Ра-фанлович гидг кун бәәсми.

Доктор Залькинд күчлэд, дем цуглулад, Элст голни ар амид Манцин-Кецин интер-нати школ бәргдсми (ода тү-үнд багширин медрл ббдүлдг институт баянә). Доктор Заль-кинд Манцин-Кецин угатә улс эргәд, 15 күүк цуглулад, тү-рүн болгч хальмг күүкдин класс 1906 джилд бүрдәсми. Тер түрүн ирдж орсн күүкд заагт Бамба бәәсми.

Гурви джилдин эргца сурал, 1909 джилд тер Манцин-Ке-цин хальмг улсин орс школан

Бамба төгсгсми. Тер джилдин бийднй доктор Залькинд Бам-баг, нань нег Эрицнә Цагъан гидг күүктә хойрагъинь Адр-хнә гимназды авч оч орулдсми. Тер гимназан Бамба бас шунм-гъа кевәр сурад, сәәнәр төг-сгв.

Алдр Октябрин революц болв. Ленинә ном Советин йосн хойр мана тег деер мандлв. Харчудин харнь-гъуг герлд тохрахар, мана хальмг интеллигентир зүткдж орлцв. Бамба, Оргъахи интер-нати школин толгъач болдж кбдлэд, оли бичкдүд сургъна.

Бамба Шургучиевна
ТИМОШКАЕВА

1921 джилд Бамбаг Я. М. Свердловин нертә коммуна университетүр йовулсми. Тер университетән төгсгдч ирэд, 1922 джилд хальмг совпарт-школд сургъуль-сургъмджин халхиннь толгъач болдж кбдлв.

—1922—1927 джилмүдт тер школд кбдлсән санхла, ик гидг байрта седкл орна. Марк-сизм-ленинизмг шундж да-сад, оли күч-кблсчир дундан ончта кбдлмш кесн кесг багъ-чуд тер школиг төгсгдә. Тер багъчудас зәрмнй эн: Кичиков Лилж (хббнй Бурят-Моньгъл АССР-н министр), Дорджин Гулаш (наркомпрос), Бадмин Ишлә, Якимов Пюрвя (эн хойр улан профессурин ин-ститут чиләгъад, ик чииртә лектормуд болв), Исаков (ода Киргизин ССР-н селәнә эдл-ахун министр), Чикеев (ода Киргизин ССР-н хулд-гүүлгәнә министр), нань чиги кесг нилчтә үүлдäch улс—гидж Бамба уха туньгъана.

—Тегәд ягъад эмч болвт?—гихлә, Бамба мусг ивәдж, кел-снй ним:

—Тингхд хальмг эмчир уга билә. Удгън-бб улсар эмнү-лэд, манахс гемән улм легдлү-лэд бәәдг цаг билә. Тер дотр

мана күүкд улс, бички күүкд хойр икәр хорад йовд бәәсми. Күүкд улс ичәд, залу эмчирәр, орс эмчирәр бийн әмнүлдм биш. Залу улст ге-миннь шинджан нуугъад кел-дго билә. Тегәд, күүкд улст икәр санам зовсдан, күүкд кун эмч кергтә гидж сансн-дан, икәр зүткәд сурал, сов-партшколд кбдлә бәәдж. 1923—1927 джилмүдин эргцд Адрх-нә медицинститут төгсгдәв. Те-гәд, доктор Душан Улмдж, Хальмг таньгъчин ах эмч, на-маг мини сурсар Ик-Цоохра (Улан Эрг) эмиллгънә участ-кур тәвлә. Ик-Цоохра отг, Нүкн, Яшкл, Хошуд газрар культурин центрәс легд хол бәәснән, тингхд таньгъчин ик харньгъу булнй биләл. Те-гәд, кбдлмшин күндәснй әлго, бузраснй цеерллго, тер отгур гархар сурлав. Тер цагт ма-шин уга бәәсн биший, кблгнй—мбрн, темән, аргъта гихлә—маджар тергн, әс-гихлә йов-гъар йовдг биләв. Зәрм газр-тнй хойр хонгт мбәр йовд күрдг биләв. 1928 джилдин үвл ик зуд болв. 40 градус күрсн тачкисн киитнд темә-гъар йовдч күрәд, гемтә улстан дбнъгән күрдг биләвдн. Бачм кергт зәрмдән сббни брәллә, зәәднй мбр ундж авад гардг биләвдн. Болвчи, үкдж бәәсн күү үкләснй харсдж авхла, тү-үнәс байрта юмн уга. Гүджрэд йовдг цаг билә.

Түүнә хббннй Бамба 1932 джиләс ави Элст балгъсн ирдж кбдлсми. Терапевт, күү-кдин консультацион эмч, ре-нтгенолог болад, оли-зүсн дам-шлтта эмч Бамба таньгъчин хотл балгъсна күч-кблсчирт ик нилчән хальдасми.

1941 джилд, Тбрскнән хар-слдх дән эклхлә, Бамба церг-одсми. Медицинә үүлин капи-тан Тимошкаева Бамба Шур-гучиевна кесг фронтин эвако-госпитальд кбдлэд, кесг оли орн-нутг харсачирт әм зал-гъад, үкх үкләснй гетлгдч йов-ла.

1947 джилд цергәсн буу-гъад, Бамба Киргизин хотл--Фр-унзе балгъснд ирдж рентгено-лог болад, арви джилд кбд-лэд, Элстүр дуудулгдсми.

Ленинә Коммуна партин XX-ч хургин хббн хару мана таньгъч бүрдәсн, ода мана газрур хальмг күч-кблсчир бдр болгън ирәд бәәдг, чинрнь улм бдр ирвәс икддјах цагт, Бамба Шургучиевна Тимош-каева эмиллгънә ик байн ме-дрлән күргәд, шундж кбдл-дјәнә. Гучи джил эмчәр кбдл-снә Бамбан ббниг мана тань-гъчин оли, ончта кевәр темдг-л-дјәнә.

КИЧГӘ ТӨЛӘ